Zbierka súdnych rozhodnutí

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (druhá komora)

z 19. decembra 2024*

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Azylová politika – Nariadenie (ES) č. 604/2013 – Článok 3 ods. 2 – Odovzdanie žiadateľa o azyl do členského štátu zodpovedného za posúdenie žiadosti o medzinárodnú ochranu – Článok 4 Charty základných práv Európskej únie – Riziko neľudského alebo ponižujúceho zaobchádzania – Prostriedky a miera dôkazu o skutočnom riziku neľudského alebo ponižujúceho zaobchádzania vyplývajúceho zo systémových chýb v konaní o azyle a podmienkach prijímania žiadateľov v zodpovednom členskom štáte – Pozastavenie systému prevzatia a prijatia späť žiadateľov o azyl zodpovedným členským štátom“

V spojených veciach C-185/24 a C-189/24 [Tudmur] [i],

ktorých predmetom sú návrhy na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ, podané rozhodnutím Oberverwaltungsgericht für das Land Nordrhein-Westfalen (Vyšší správny súd spolkovej krajiny Severné Porýnie-Vestfálsko, Nemecko) zo 14. februára 2024 a doručené Súdnemu dvoru 8. marca 2024, ktoré súvisia s konaniami:

**RL** (C-185/24),

**QS** (C-189/24)

proti,

**Bundesrepublik Deutschland,**

SÚDNY DVOR (druhá komora),

v zložení: predsedníčka druhej komory K. Jürimäe (spravodajkyňa), predseda Súdneho dvora K. Lenaerts, sudcovia M. Gavalec, Z. Csehi a F. Schalin,

generálny advokát: M. Szpunar,

tajomník: A. Calot Escobar,

so zreteľom na písomnú časť konania,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

– nemecká vláda, v zastúpení: J. Möller a R. Kanitz, splnomocnení zástupcovia,

* Jazyk konania: nemčina.

[i] Názov prejednávanej veci je fiktívny. Nezodpovedá skutočnému menu žiadneho z účastníkov konania.

– dánska vláda, v zastúpení: D. Elkan, M. Jespersen a C. Maertens, splnomocnení zástupcovia,

– francúzska vláda, v zastúpení: R. Bénard a O. Duprat-Mazaré, splnomocnení zástupcovia,

– talianska vláda, v zastúpení: G. Palmieri, splnomocnená zástupkyňa, za právnej pomoci L. D'Ascia a D. G. Pintus, avvocati dello Stato,

– rakúska vláda, v zastúpení: A. Posch, J. Schmoll a M. Kopetzki, splnomocnení zástupcovia,

– fínska vláda, v zastúpení: H. Leppo, splnomocnená zástupkyňa,

– Európska komisia, v zastúpení: A. Katsimerou a B. Schima, splnomocnení zástupcovia,

so zreteľom na rozhodnutie prijaté po vypočutí generálneho advokáta, že vec bude prejednaná bez jeho návrhov,

vyhlásil tento

## Rozsudok

1 Návrhy na začatie prejudiciálneho konania sa týkajú výkladu článku 3 ods. 2 druhého pododseku nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 604/2013 z 26. júna 2013, ktorým sa stanovujú kritériá a mechanizmy na určenie členského štátu zodpovedného za posúdenie žiadosti o medzinárodnú ochranu podanej štátnym príslušníkom tretej krajiny alebo osobou bez štátnej príslušnosti v jednom z členských štátov (Ú. v. EÚ L 180, 2013, s. 31) (ďalej len „nariadenie Dublin III").

2 Tieto návrhy boli podané v rámci sporov medzi dvoma sýrskymi štátnymi príslušníkmi a Bundesrepublik Deutschland (Spolková republika Nemecko) vo veci rozhodnutí, ktorými boli zamietnuté ich žiadosti o azyl a bolo nariadené ich vyhostenie do Talianska.

### Právny rámec

#### *Právo Únie*

3 Článok 4 Charty základných práv Európskej únie (ďalej len „Charta") stanovuje:

„Nikoho nemožno mučiť ani podrobovať neľudskému alebo ponižujúcemu zaobchádzaniu alebo trestu."

4 Odôvodnenia 4 a 5 nariadenia Dublin III znejú:

„(4) V záveroch z Tampere sa takisto konštatuje, že spoločný európsky azylový systém by mal zahŕňať z krátkodobého hľadiska jasnú a uplatniteľnú metódu na určenie členského štátu zodpovedného za posúdenie žiadosti o azyl.

(5) Takáto metóda by mala byť založená na objektívnych a spravodlivých kritériách ako pre členské štáty, tak aj pre dotknuté osoby. Mala by umožniť najmä rýchle určenie zodpovedného členského štátu, aby bol zaručený efektívny prístup k postupom na udelenie medzinárodnej ochrany a aby nebolo ohrozené rýchle vybavovanie žiadostí o medzinárodnú ochranu.“

5 Článok 3 tohto nariadenia, nazvaný „Prístup k postupu posudzovania žiadosti o medzinárodnú ochranu“, v odsekoch 1 a 2 stanovuje:

„1. Členské štáty posúdia každú žiadosť o medzinárodnú ochranu, ktorú podá štátny príslušník tretej krajiny alebo osoba bez štátnej príslušnosti na území ktoréhokoľvek z nich, ako aj na hranici alebo v tranzitnom priestore. Žiadosť posúdi jeden členský štát, a to ten, ktorý je podľa kritérií stanovených v kapitole III označený ako zodpovedný.

2. Keď nie je možné určiť žiaden zodpovedný členský štát na základe kritérií uvedených v tomto nariadení, je za jej posúdenie zodpovedný prvý členský štát, v ktorom bola žiadosť o medzinárodnú ochranu podaná.

Ak nie je možné odovzdanie žiadateľa do členského štátu, ktorý je primárne určený za zodpovedný, pretože sa zo závažných dôvodov možno domnievať, že v konaní o azyle a podmienkach prijímania žiadateľov existujú v danom členskom štáte systémové chyby, na základe ktorých hrozí žiadateľom neľudské alebo ponižujúce zaobchádzanie v zmysle článku 4 [Charty], členský štát uskutočňujúci proces určovania zodpovedného členského štátu pokračuje v posudzovaní kritérií stanovených v kapitole III s cieľom zistiť, či iný členský štát nemôže byť určený ako zodpovedný.

Ak nemožno vykonať odovzdanie podľa tohto odseku do žiadneho členského štátu určeného na základe kritérií stanovených v kapitole III alebo do prvého členského štátu, v ktorom bola podaná žiadosť, stane sa zodpovedným členským štátom členský štát, ktorý uskutočňuje proces určovania zodpovedného členského štátu.“

### *Nemecké právo*

6 Podľa § 29 ods. 1 Asylgesetz (zákon o azyle) v znení uverejnenom 2. septembra 2008 (BGBl. 2008 I, s. 1798), naposledy zmeneného ustanovením § 1 zákona z 19. decembra 2023 (BGBl. 2023 I č. 382):

„Žiadosť je neprípustná, ak

1. je iný členský štát zodpovedný za uskutočnenie konania o azyle

a) na základe [nariadenia Dublin III]

…“

## Spory vo veciach samých a prejudiciálne otázky

7 RL a QS sú dvaja sýrski štátni príslušníci. V Nemecku podali žiadosť o azyl, RL 30. decembra 2021 a QS 15. februára 2022.

8 Na základe informácií obsiahnutých v databáze Eurodac však bola Talianska republika identifikovaná ako členský štát zodpovedný za preskúmanie oboch žiadostí o azyl.

9 Bundesamt für Migration und Flüchtlinge (Spolkový úrad pre migráciu a utečencov, Nemecko) (ďalej len „Spolkový úrad“) teda požiadal Taliansku republiku, aby RL a QS prevzala. Na túto žiadosť talianske orgány neodpovedali.

10 V dôsledku toho Spolkový úrad rozhodnutiami z 31. marca 2022 a 19. apríla 2022 zamietol žiadosti RL a QS o azyl ako neprípustné podľa § 29 ods. 1 bodu 1 písm. a) zákona o azyle v znení zákona z 19. decembra 2023, z dôvodu, že za posúdenie ich žiadostí o azyl je zodpovedná Talianska republika. Nariadil tiež vyhostenie týchto žiadateľov do Talianska.

11 RL a QS podali proti týmto rozhodnutiam žaloby na Verwaltungsgericht Düsseldorf (Správny súd Düsseldorf, Nemecko). Uzneseniami z 25. a 29. apríla 2022 tento súd priznal týmto žalobám odkladný účinok. Rozsudkami z 11. a 13. mája 2022 uvedené rozhodnutia zrušil.

12 Spolková republika Nemecko podala proti týmto rozsudkom odvolanie na Oberverwaltungsgericht für das Land Nordrhein-Westfalen (Vyšší správny súd spolkovej krajiny Severné Porýnie-Vestfálsko, Nemecko), ktorý je vnútroštátnym súdom, ktorý podal návrh na začatie prejudiciálneho konania.

13 Počas prebiehajúceho odvolacieho konania talianska dublinská jednotka zaslala 5. decembra 2022 všetkým dublinským jednotkám obežník. Tento obežník znel takto:

„Chceli by sme vás informovať, že z náhlych technických dôvodov spojených s tým, že nie sú k dispozícii prijímacie zariadenia, od členských štátov žiadame, aby od zajtra dočasne pozastavili odovzdávanie osôb do Talianska, s výnimkou prípadov zlúčenia rodiny maloletých bez sprievodu.

Ďalšie podrobnejšie informácie o trvaní pozastavenia budú poskytnuté neskôr.“

14 Dňa 7. decembra 2022 talianska dublinská jednotka zaslala druhý obežník. Podľa tohto obežníka:

„Vyjadrujeme sa ďalej k predchádzajúcemu oznámeniu z 5. decembra týkajúcemu sa pozastavenia odovzdávania osôb, s výnimkou prípadov zlúčenia rodiny maloletých, keďže nie sú k dispozícii žiadne prijímacie zariadenia.

V tejto súvislosti Vás vzhľadom na veľký počet príchodov na námorných aj pozemných hraniciach informujeme o potrebe prehodnotiť harmonogram činností prijímania štátnych príslušníkov tretích krajín, a to aj s prihliadnutím na nedostatok voľných miest v prijímacích zariadeniach.“

15 Uzneseniami z 21. júna 2023 vnútroštátny súd zamietol odvolania uvedené v bode 12 tohto rozsudku. Rozhodol, že Spolková republika Nemecko sa stala zodpovednou za posúdenie žiadostí RL a QS o azyl v súlade s článkom 3 ods. 2 tretím pododsekom nariadenia Dublin III, keďže nebolo možné odovzdať týchto žiadateľov do Talianska.

16 Bundesverwaltungsgericht (Spolkový správny súd, Nemecko) tieto uznesenia zrušil a veci boli vrátené vnútroštátnemu súdu na nové preskúmanie a nové rozhodnutie.

17 V tomto rámci tento súd poznamenáva, že v súlade s ustanoveniami nariadenia Dublin III je Talianska republika členským štátom zodpovedným za posúdenie predmetných žiadostí o azyl. Tieto žiadosti teda mohli byť zamietnuté ako neprípustné, pokiaľ by sa Spolková republika Nemecko nestala zodpovedným členským štátom podľa článku 3 ods. 2 druhého a tretieho pododseku tohto nariadenia z dôvodu „systémových chýb“ v konaní o azyle a podmienkach prijímania žiadateľov o medzinárodnú ochranu v Taliansku, na základe ktorých hrozí žiadateľom neľudské alebo ponižujúce zaobchádzanie v zmysle článku 4 Charty.

18 Uvedený súd sa však domnieva, že je potrebné objasniť výklad pojmu „systémové chyby“ v zmysle článku 3 ods. 2 druhého pododseku uvedeného nariadenia. Kladie si otázku, či odmietnutia zodpovedného členského štátu prevziať alebo prijať späť žiadateľov o medzinárodnú ochranu na dobu neurčitú predstavujú systémové chyby, a to s výnimkou ojedinelých individuálnych prípadov.

19 Podľa vnútroštátneho súdu treba na túto otázku odpovedať kladne. Podľa tohto súdu Talianska republika tým, že zámerne odmieta prevziať alebo prijať späť žiadateľov o azyl, im od začiatku odmieta prístup ku konaniu o azyle a k prijatiu.

20 V prípade, že by však na uvedenú otázku bolo potrebné odpovedať záporne, tento súd sa ešte pýta, ako môže posúdiť existenciu systémových chýb v prípade, keď zodpovedný členský štát odmietne prevziať alebo prijať späť žiadateľov o azyl. V takom prípade by totiž nebolo možné získať objektívne, spoľahlivé, presné a náležite aktualizované informácie o konaní o azyle a podmienkach prijímania žiadateľov o azyl, ktoré sú potrebné na účely takéhoto posúdenia.

21 Za týchto okolností Oberverwaltungsgericht für das Land Nordrhein-Westfalen (Vyšší správny súd spolkovej krajiny Severné Porýnie-Vestfálsko) rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru tieto prejudiciálne otázky:

„1. Má sa článok 3 ods. 2 druhý pododsek [nariadenia Dublin III] vykladať v tom zmysle, že v konaní o azyle a podmienkach prijímania pre žiadateľov v členskom štáte, ktorý bol primárne určený za zodpovedný, existujú systémové chyby, na základe ktorých hrozí žiadateľom neľudské alebo ponižujúce zaobchádzanie v zmysle článku 4 [Charty], ak tento členský štát z dôvodu štátom nariadeného odloženia akceptovania odovzdania v zásade odmieta prevzatie (prijatie späť) žiadateľov o azyl na neurčité obdobie?

2. V prípade, ak je odpoveď na prvú otázku záporná: Má sa článok 3 ods. 2 druhý pododsek [nariadenia Dublin III] vykladať v tom zmysle, že ustanovenia práva Únie vyžadujú objasnenie skutkového stavu, ktoré vyžadujú zistenie objektívnych, spoľahlivých, presných a náležite aktualizovaných informácií o konaní o azyle a podmienkach prijímania žiadateľa, ktorý sa má odovzdať, sú obmedzené, ak súd, ktorý má vo veci rozhodnúť, tieto informácie nemôže získať, ale mohol by zistiť len hypotetické okolnosti, keďže členský štát, ktorý sa má považovať za zodpovedný, v zásade odmieta prevzatie (prijatie späť) žiadateľov o azyl z dôvodu štátom nariadeného odloženia akceptovania odovzdania na neurčité obdobie?“

## Konanie na Súdnom dvore

22 Rozhodnutím predsedu Súdneho dvora z 25. apríla 2024 boli veci C-185/24 až C-189/24 spojené na účely písomnej časti konania, ústnej časti konania a rozsudku.

23 Rozhodnutím predsedu Súdneho dvora z toho istého dňa boli tieto veci prejednané prednostne.

24 Uznesením predsedu Súdneho dvora zo 7. júna 2024 bola žiadosť vnútroštátneho súdu o prejednanie týchto vecí v skrátenom súdnom konaní podľa článku 105 Rokovacieho poriadku Súdneho dvora zamietnutá.

## O prejudiciálnych otázkach

### *O prípustnosti*

25 Talianska vláda namieta neprípustnosť druhej otázky, ktorá je čisto hypotetická, pretože je založená na nesprávnom predpoklade, ktorý je v rozpore so zásadou vzájomnej dôvery, pokiaľ ide o dôvody pozastavenia odovzdaní do Talianska.

26 Podľa ustálenej judikatúry pri otázkach týkajúcich sa výkladu práva Únie položených vnútroštátnym súdom v rámci právnej úpravy a skutkových okolností, ktoré tento súd vymedzí na vlastnú zodpovednosť a ktorých správnosť Súdnemu dvoru neprináleží preverovať, platí prezumpcia relevantnosti. Súdny dvor môže odmietnuť rozhodnúť o návrhu na začatie prejudiciálneho konania predloženom vnútroštátnym súdom len vtedy, ak je zjavné, že požadovaný výklad práva Únie nemá nijakú súvislosť s existenciou alebo predmetom sporu vo veci samej, pokiaľ ide o hypotetický problém, alebo ak Súdny dvor nedisponuje skutkovými ani právnymi okolnosťami potrebnými na užitočnú odpoveď na otázky, ktoré mu boli položené [rozsudok z 18. júna 2024, Bundesrepublik Deutschland (Účinok rozhodnutia o priznaní postavenia utečenca), C-753/22, EU:C:2024:524, bod 44 a citovaná judikatúra].

27 V prejednávanej veci z návrhov na začatie prejudiciálneho konania jednoznačne vyplýva, že druhá otázka sa týka výkladu noriem práva Únie relevantných na účely sporov vo veci samej. Okrem toho, keďže vnútroštátny súd na vlastnú zodpovednosť stanovuje právny a skutkový rámec sporov vo veci samej, Súdnemu dvoru neprináleží preverovať predpoklady, na ktorých sú návrhy na začatie prejudiciálneho konania založené.

28 Z uvedeného vyplýva, že druhá otázka je prípustná.

### *O veci samej*

29 Svojimi dvoma otázkami, ktoré treba preskúmať spoločne, sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa má článok 3 ods. 2 druhý pododsek nariadenia Dublin III vykladať v tom zmysle, že možno konštatovať, že v členskom štáte určenom za zodpovedný na základe kritérií stanovených v kapitole III tohto nariadenia existujú systémové chyby v konaní o azyle a podmienkach prijímania žiadateľov o medzinárodnú ochranu, na základe ktorých hrozí neľudské alebo ponižujúce zaobchádzanie v zmysle článku 4 Charty, len z dôvodu, že tento členský štát jednostranne pozastavil systém prevzatia a prijatia späť týchto žiadateľov. V prípade zápornej odpovede sa tento súd pýta, na základe akých skutočností môže v takomto prípade preukázať existenciu takýchto chýb.

30 Treba pripomenúť, že právo Únie spočíva na základnom predpoklade, podľa ktorého každý členský štát zdieľa so všetkými ostatnými členskými štátmi určitý súbor spoločných hodnôt, na ktorých je Európska únia založená, ako je to spresnené v článku 2 ZEÚ, a uznáva, že ostatné

členské štáty s ním tieto hodnoty zdieľajú. Tento predpoklad znamená a odôvodňuje existenciu vzájomnej dôvery členských štátov v uznanie týchto hodnôt, a tým aj v dodržiavanie práva Únie, ktoré tieto hodnoty uplatňuje, ako aj v skutočnosť, že ich jednotlivé vnútroštátne právne poriadky sú spôsobilé poskytnúť rovnocennú a účinnú ochranu základných práv uznaných v Charte, najmä v jej článkoch 1 a 4, ktoré zakotvujú jednu zo základných hodnôt Únie a jej členských štátov, a to ľudskú dôstojnosť, ktorá zahŕňa najmä zákaz neľudského a ponižujúceho zaobchádzania [pozri v tomto zmysle rozsudky z 19. marca 2019, Jawo, C-163/17, EU:C:2019:218, bod 80, ako aj z 29. februára 2024, Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid (Vzájomná dôvera v prípade odovzdania), C-392/22, EU:C:2024:195, bod 43 a citovanú judikatúru].

31 Zásada vzájomnej dôvery medzi členskými štátmi má v práve Únie zásadný význam vzhľadom na to, že umožňuje vytvorenie a zachovanie priestoru bez vnútorných hraníc. Konkrétnejšie zásada vzájomnej dôvery najmä v súvislosti s priestorom slobody, bezpečnosti a spravodlivosti ukladá každému z týchto štátov, aby vychádzal z toho, že okrem výnimočných okolností všetky ostatné členské štáty dodržujú právo Únie a najmä základné práva uznané týmto právom [rozsudky z 19. marca 2019, Jawo, C-163/17, EU:C:2019:218, bod 81 a citovaná judikatúra, ako aj z 29. februára 2024, Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid (Vzájomná dôvera v prípade odovzdania), C-392/22, EU:C:2024:195, bod 44].

32 Preto v kontexte spoločného európskeho azylového systému a najmä nariadenia Dublin III treba predpokladať, že zaobchádzanie so žiadateľmi o medzinárodnú ochranu v každom členskom štáte je v súlade s požiadavkami Charty, Dohovoru o právnom postavení utečencov, podpísaného v Ženeve 28. júla 1951 [*Zbierka zmlúv Organizácie Spojených národov*, zv. 189, s. 150, č. 2545 (1954)], ktorý nadobudol platnosť 22. apríla 1954 a bol doplnený Protokolom týkajúcim sa o právneho postavenia utečencov, uzavretým v New Yorku 31. januára 1967, ktorý nadobudol platnosť 4. októbra 1967, ako aj Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd podpísaného v Ríme 4. novembra 1950 [pozri v tomto zmysle rozsudky z 19. marca 2019, Jawo, C-163/17, EU:C:2019:218, bod 82 a citovanú judikatúru, ako aj z 29. februára 2024, Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid (Vzájomná dôvera v prípade odovzdania), C-392/22, EU:C:2024:195, bod 45].

33 Nemožno však vylúčiť, že fungovanie tohto systému sa bude v praxi stretávať s veľkými ťažkosťami v konkrétnom členskom štáte, a teda bude existovať vážne riziko, že sa so žiadateľmi o azyl v prípade odovzdania do tohto členského štátu bude zaobchádzať spôsobom nezlučiteľným s ich základnými právami [rozsudky z 19. marca 2019, Jawo, C-163/17, EU:C:2019:218, bod 83 a citovaná judikatúra, ako aj z 29. februára 2024, Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid (Vzájomná dôvera v prípade odovzdania), C-392/22, EU:C:2024:195, bod 46].

34 Článok 3 ods. 2 druhý pododsek nariadenia Dublin III stanovuje, že žiadateľa o medzinárodnú ochranu nemožno odovzdať do členského štátu zodpovedného za posúdenie jeho žiadosti, ak existujú vážne dôvody domnievať sa, že bude vystavený riziku neľudského alebo ponižujúceho zaobchádzania v zmysle článku 4 Charty z dôvodu systémových chýb v konaní o azyle a podmienkach prijímania žiadateľov v tomto členskom štáte [rozsudok z 29. februára 2024, Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid (Vzájomná dôvera v prípade odovzdania), C-392/22, EU:C:2024:195, bod 47]. V takom prípade sa v súlade s článkom 3 ods. 2 druhým a tretím pododsekom tohto nariadenia členský štát, ktorý uskutočňuje proces určovania zodpovedného členského štátu, stáva členským štátom zodpovedným za posúdenie žiadosti o medzinárodnú ochranu, ak po preskúmaní kritérií stanovených v kapitole III uvedeného nariadenia zistí, že

žiadateľa nemožno odovzdať do členského štátu určeného na základe týchto kritérií alebo do prvého členského štátu, v ktorom bola žiadosť podaná (rozsudok z 19. marca 2019, Jawo, C-163/17, EU:C:2019:218, bod 86).

35 Z článku 3 ods. 2 druhého pododseku nariadenia Dublin III pritom jednoznačne vyplýva, že iba „systémové chyby“, na základe ktorých „hrozí neľudské alebo ponižujúce zaobchádzanie v zmysle článku 4 [Charty]“, znemožňujú takéto odovzdanie žiadateľa o medzinárodnú ochranu do zodpovedného členského štátu. Toto ustanovenie tak stanovuje dve kumulatívne podmienky [pozri v tomto zmysle rozsudok z 29. februára 2024, Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid (Vzájomná dôvera v prípade odovzdania), C-392/22, EU:C:2024:195, body 57 a 58].

36 Prvá z týchto podmienok týkajúca sa existencie „systémových chýb“ je splnená, ak predmetné chyby pretrvávajú a vo všeobecnosti sa týkajú konania o azyle a podmienok prijímania uplatniteľných na žiadateľov o medzinárodnú ochranu alebo prinajmenšom niektorých skupín žiadateľov o medzinárodnú ochranu posudzovaných ako celok [pozri v tomto zmysle rozsudok z 29. februára 2024, Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid (Vzájomná dôvera v prípade odovzdania), C-392/22, EU:C:2024:195, bod 59].

37 Tieto chyby musia okrem toho dosiahnuť osobitnú úroveň závažnosti, ktorá závisí od všetkých okolností prípadu. Táto úroveň by bola dosiahnutá v prípade, keď by ľahostajnosť orgánov členského štátu mala za následok, že by sa osoba v plnej miere závislá od verejnej pomoci ocitla nezávisle od svojej vôle a svojho osobného výberu v situácii ťažkej materiálnej deprivácie, ktorá by jej neumožňovala uspokojenie jej najzákladnejších potrieb, ako sú napríklad jedenie, umývanie sa a bývanie, a poškodzovala by jej telesné alebo duševné zdravie alebo by ju uviedla do stavu poníženia nezlučiteľného s ľudskou dôstojnosťou. Uvedená úroveň teda nemôže zahŕňať situácie, ktoré sú charakterizované veľkou neistotou alebo výrazným zhoršením životných podmienok dotknutej osoby, pokiaľ nevedú k ťažkej materiálnej deprivácii, v dôsledku ktorej sa táto osoba dostane do takej závažnej situácie, ktorú možno považovať za neľudské a ponižujúce zaobchádzanie (pozri v tomto zmysle rozsudok z 19. marca 2019, Jawo, C-163/17, EU:C:2019:218, body 91 až 93, ako aj uznesenie z 13. novembra 2019, Hamed a Omar, C-540/17 a C-541/17, EU:C:2019:964, bod 39).

38 Druhá podmienka týkajúca sa existencie rizika takéhoto zaobchádzania je teda splnená, ak tieto systémové chyby predstavujú pre dotknutú osobu hrozbu, že bude vystavená zaobchádzaniu, ktoré je v rozpore s článkom 4 Charty [pozri v tomto zmysle rozsudok z 29. februára 2024, Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid (Vzájomná dôvera v prípade odovzdania), C-392/22, EU:C:2024:195, bod 62].

39 Pokiaľ ide o posúdenie týchto podmienok súdom, ktorý rozhoduje o opravnom prostriedku proti rozhodnutiu o odovzdaní, z judikatúry Súdneho dvora vyplýva, že ak má tento súd k dispozícii dôkazy predložené dotknutou osobou s cieľom preukázania existencie takéhoto rizika, uvedený súd je povinný na základe objektívnych, spoľahlivých, presných a náležite aktualizovaných informácií, ako aj s ohľadom na štandard ochrany základných práv zaručený právom Únie posúdiť, či sú splnené obe podmienky uvedené v článku 3 ods. 2 druhom pododseku nariadenia Dublin III [pozri v tomto zmysle rozsudky z 19. marca 2019, Jawo, C-163/17, EU:C:2019:218, bod 90, ako aj z 30. novembra 2023, Ministero dell’Interno a i. (Spoločný informačný materiál – Nepriame vyhostenie alebo vrátenie), C-228/21, C-254/21, C-297/21, C-315/21 a C-328/21, EU:C:2023:934, bod 136]. Okrem toho musí tento súd z vlastnej iniciatívy zohľadniť relevantné informácie, o ktorých sa dozvedel, aby rozhodol o uplatnení článku 3 ods. 2 druhého

pododseku nariadenia Dublin III [pozri v tomto zmysle rozsudok z 29. februára 2024, Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid (Vzájomná dôvera v prípade odovzdania), C-392/22, EU:C:2024:195, bod 77].

40 Z tejto judikatúry vyplýva, ako uviedli Európska komisia a všetky vlády, ktoré predložili Súdnemu dvoru pripomienky, že existenciu systémových chýb v konaní o azyle a podmienkach prijímania, ktoré žiadateľa vystavujú vážnemu riziku neľudského alebo ponižujúceho zaobchádzania, nemožno predpokladať len na základe skutočnosti, že zodpovedný členský štát jednostranne a v rozpore s povinnosťami, ktoré mu vyplývajú zo spoločného európskeho azylového systému, oznámil pozastavenie všetkých odovzdaní žiadateľov o medzinárodnú ochranu na svoje územie, a teda konaní o prevzatí a prijatie späť týchto žiadateľov. Naopak, existenciu takýchto systémových chýb a takéhoto rizika možno preukázať len na základe konkrétnej analýzy založenej na objektívnych, spoľahlivých, presných a náležite aktualizovaných informáciách.

41 Tento výklad potvrdzujú ciele nariadenia Dublin III, ktorého zámerom je najmä stanoviť jasnú a uplatniteľnú metódu určovania zodpovedného členského štátu a zabraňovať sekundárnym pohybom žiadateľov o azyl medzi členskými štátmi [rozsudok z 30. novembra 2023, Ministero dell'Interno a i. (Spoločný informačný materiál – Nepriame vyhostenie alebo vrátenie), C-228/21, C-254/21, C-297/21, C-315/21 a C-328/21, EU:C:2023:934, bod 141 ako aj citovaná judikatúra].

42 Členský štát určený ako zodpovedný na základe kritérií uvedených v kapitole III nariadenia Dublin III sa však nemôže zbaviť jednoduchým jednostranným oznámením povinností, ktoré mu vyplývajú z tohto nariadenia, keďže takáto možnosť by viedla k porušeniu týchto kritérií a mohla by tak ohroziť riadne fungovanie systému zavedeného uvedeným nariadením. Okrem toho záver, že z takéhoto jednostranného oznámenia možno vyvodiť, že v konaní o azyle a podmienkach prijímania žiadateľov existujú systémové chyby, na základe ktorých hrozí neľudské alebo ponižujúce zaobchádzanie do tej miery, že by sa zabránilo všetkým odovzdaniam žiadateľov o medzinárodnú ochranu do zodpovedného členského štátu a viedlo by to k preneseniu zodpovednosti z tohto členského štátu na členský štát sekundárneho pohybu, by mohol podporiť takéto pohyby tým, že by podnecoval žiadateľov, aby pokračovali vo svojej migračnej trase do iného členského štátu, ktorý sa im javí ako štát, ktorý ponúka priaznivejšie podmienky.

43 Preto okolnosť, že členský štát určený za zodpovedný na základe kritérií stanovených v kapitole III nariadenia Dublin III jednostranne pozastavil systém prevzatia a prijatia späť žiadateľov o medzinárodnú ochranu, nemôže sama osebe odôvodniť konštatovanie na základe článku 3 ods. 2 druhého pododseku tohto nariadenia o systémových chybách v konaní o azyle a podmienkach prijímania žiadateľov o medzinárodnú ochranu v tomto členskom štáte, na základe ktorých hrozí neľudské alebo ponižujúce zaobchádzanie v zmysle článku 4 Charty.

44 V dôsledku toho aj v takom prípade prináleží súdu rozhodujúcemu o opravnom prostriedku proti rozhodnutiu o odovzdaní, aby vykonal posúdenie existencie takýchto systémových chýb a rizika neľudského alebo ponižujúceho zaobchádzania v zmysle článku 4 Charty za podmienok spresnených judikatúrou pripomenutou v bodoch 35 až 39 tohto rozsudku.

45 V tejto súvislosti treba vzhľadom na otázky vnútroštátneho súdu dodať, že hoci toto posúdenie, ktoré musí byť založené na objektívnych, spoľahlivých, presných a náležite aktualizovaných informáciách, nevyhnutne zahŕňa hľadisko perspektívy, keďže príslušnému súdu prináleží preskúmať riziká, ktoré podstupuje dotknutý jednotlivec v samotnom okamihu odovzdania, počas konania o azyle alebo po jeho skončení [pozri v tomto zmysle rozsudky z 19. marca 2019, Jawo, C-163/17, EU:C:2019:218, bod 88, ako aj z 30. novembra 2023, Ministero dell'Interno

a i. (Spoločný informačný materiál – Nepriame vyhostenie alebo vrátenie), C-228/21, C-254/21, C-297/21, C-315/21 a C-328/21, EU:C:2023:934, bod 135], nie je ani nemožné, ani čisto hypotetické.

46 Z judikatúry Súdneho dvora totiž vyplýva, že súd, na ktorý bola podaná žaloba proti rozhodnutiu o odovzdaní, môže na účely uvedeného posúdenia zohľadniť všetky dostupné dokumenty, akými sú prípadne pravidelné a vzájomne sa zhodujúce správy medzinárodných mimovládnych organizácií svedčiace o praktických ťažkostiach, ktoré vyplývajú z uplatňovania spoločného európskeho azylového systému v dotknutom členskom štáte, dokumenty vydané Úradom vysokého komisára Organizácie Spojených národov pre utečencov, ako aj dokumenty a výmeny informácií, ku ktorým došlo v rámci uplatňovania systému zavedeného nariadením Dublin III (pozri analogicky rozsudok z 21. decembra 2011, N. S. a i., C-411/10 a C-493/10, EU:C:2011:865, body 90 a 91), takže je schopný preukázať existenciu takýchto systémových chýb a rizika neľudského alebo ponižujúceho zaobchádzania v zmysle článku 4 Charty.

47 Vzhľadom na všetky vyššie uvedené dôvody treba na položené otázky odpovedať tak, že článok 3 ods. 2 druhý pododsek nariadenia Dublin III sa má vykladať v tom zmysle, že:

– nemožno konštatovať, že v členskom štáte určenom za zodpovedný na základe kritérií stanovených v kapitole III tohto nariadenia existujú systémové chyby v konaní o azyle a podmienkach prijímania žiadateľov o medzinárodnú ochranu, na základe ktorých hrozí neľudské alebo ponižujúce zaobchádzanie v zmysle článku 4 Charty základných práv Únie, len z dôvodu, že tento členský štát jednostranne pozastavil systém prevzatia a prijatia späť týchto žiadateľov,

– k takémuto konštatovaniu môže dôjsť len na základe analýzy všetkých relevantných údajov na základe objektívnych, spoľahlivých, presných a náležite aktualizovaných informácií.

## O trovách

48 Vzhľadom na to, že konanie pred Súdnym dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (druhá komora) rozhodol takto:

**Článok 3 ods. 2 druhý pododsek nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 604/2013 z 26. júna 2013, ktorým sa stanovujú kritériá a mechanizmy na určenie členského štátu zodpovedného za posúdenie žiadosti o medzinárodnú ochranu podanej štátnym príslušníkom tretej krajiny alebo osobou bez štátnej príslušnosti v jednom z členských štátov,**

**sa má vykladať v tom zmysle, že:**

**nemožno konštatovať, že v členskom štáte určenom za zodpovedný na základe kritérií stanovených v kapitole III tohto nariadenia existujú systémové chyby v konaní o azyle a podmienkach prijímania žiadateľov o medzinárodnú ochranu, na základe ktorých hrozí**

**neľudské alebo ponižujúce zaobchádzanie v zmysle článku 4 Charty základných práv Únie, len z dôvodu, že tento členský štát jednostranne pozastavil systém prevzatia a prijatia späť týchto žiadateľov.**

**K takémuto konštatovaniu môže dôjsť len na základe analýzy všetkých relevantných údajov na základe objektívnych, spoľahlivých, presných a náležite aktualizovaných informácií.**

Podpisy